

דף יד.

עין משפט א.

הו"מ סימן לט סעיף א

עין בסעיף הקודם

הו"מ סימן קיא סעיף א

א. המלוה את חבירו בע"פ אינו גובה אלא ממה שימצא ביד הלוח, אבל אינו טורף לא מלקוחות שקנו ממנו ולא ממתנות שנתן ^ק, אבל מכל מה שימצא בידו גובה בין קרקע בין מטלטלין ^ר אפי' קנאם אחר ההלואה.

ב. המלוה בשטר ^ש טורף מלקוחות וממקבלי המתנות שקנו וקיבלו ממנו קרקע אחר ההלואה, אפי' אם אינו מפורש בשטר ^ה האחריות. אבל אם פירש בשטר שהלוה לו על תנאי שלא יטרוף מלקוחות ולא ממקבלי מתנות תנאו קיים ^א ואינו טורף מהם.

הו"מ סימן רכה סעיף א

א. כל המוכר דבר לחבירו קרקע או עבד או מטלטל הרי המוכר חייב באחריותו, וע"כ אם בא אחר והוציא מהלוקח בגין המוכר ^ב, חוזר

ק. ממשנה בתרא רע"ה ע"א. וגם ממתנה דאם לא היה עושה לו נחת רוח לא היה נותן לו וא"כ הוי כמכרו. סמ"ע ס"ק א'.

ר. ממה שאמרו בבתרא שם קנ"ז ע"א אפי' מגלימא דעל כתפיה.

ואם שיעבד נכסיו בלי הסכמת אשתו, והם משועבדים לכתובתה דינו כמו במכר. ב"י בשם בעל התרומות. ועוד שם באשה שנתן לה אחר או בעלה קרקע קודם שלוה, אף שהבעל אוכל מזה פירות אין הבעל חוב גובה מהם ועיין בסי' צ"ז סעיף כ"ה. סמ"ע ס"ק ב'.

ש. ה"ה אם הודה בפני עדים וציוה לכתוב שטר, כ"כ הש"ך בס"ק ב' בשם בעה"ת.

ת. ממציעא ט"ו ע"ב, דאיפסקא הלכתא דאחריות טעות סופר, דלא שדי איניש זוזי בכדי.

א. דכל תנאי שבממון תנאו קיים כ"כ התוס' במציעא י"ד ע"א ד"ה שעבוד.

ב. רמב"ם פי"ט ממכירה הלכה ג' ממסקנת הגמ' במציעא ט"ו ע"ב דאחריות טעות סופר הוא. ואפי' בשטר מקח וממכר.

וג' מיני אחריות הם, א'. בעל חוב המוציא מחמת המוכר ב'. שבא אחד בעדים ששדה זו גזולה היא בידו, ג' אחריות דנפשיה שהמוכר בעצמו גזלו. ואם פירש בשטר אחריות מחמת בעל חוב הרי מיעט אחריות של גזולה בגזולה הוא בעצמו אבל בלקחו המוכר מגזולין לא נתמעט. סמ"ע ס"ק א'. ואפי' גזלו בעצמו צ"ע. ביאורים ס"ק א'.

הלוקח ונוטל כל התשלום ^א שנתן למוכר, ואפי' שלא פירש הלוקח דבר זה אלא לקח בסתם, אפי' מכר קרקע בשטר ^ד ולא הזכיר בו אחריות הרי חייב באחריותו, שאחריות שלא הוזכרה בשטר טעות סופר הוא.

עין משפט ב.ג. חו"מ סימן רכו סעיף א

א. ראובן מכר שדה לשמעון שלא באחריות, ובא לוי והוציאה מיד שמעון, אם רצה ^ה ראובן יורד לדין עם לוי ואין לוי יכול לומר לו הרי אין עליך אחריות, שראובן יאמר אין רצוני שיהיה לשמעון תרעומת עלי ^ו שהפסיד בגללי.

הגה: אבל אם נתן במתנה בלא אחריות ^ז שאין תרעומת, יכול לוי לדחות לראובן שאין לו לרדת עמו בדין.

עין משפט ד. חו"מ סימן רכו סעיף ה

ה. המוכר קרקע לחבירו ואחר שקנה הלוקח באחד מדרכי הקניה קודם שישתמש בה יצאו עליה מערערין, הרי הלוקח יכול לחזור בו, שאין לך מום גדול מזה שעדיין לא נהנה בו ובאו התובעים לפיכך יכול לבטל המקח ומחזיר המוכר הדמים, והמוכר יעשה דין עם המערערים ^ח. אבל

ג. גם חצי השבח גובה הבעל חוב מהלוקח, וחוזר הלוקח וגובה אותו מהמוכר כמ"ש בסי' קט"ו אלא שכאן סתם מטלטלין אינם משביחין. סמ"ע ס"ק ב'.

ד. ובמכר בעדים בע"פ בלא שטר כ"ש הוא דאחריות על המוכר גם בלא פירש. ש"ך ס"ק א'.

ה. רמב"ם פ"ט ממכירה הלכה ט' מבב"ק ח' ע"ב וכאיכא דאמרי. והרש"ך בח"ג סי' י' כתב דלאו דוקא אם רצה ראובן אלא חייב לילך ולרדן עמו. והגאון באות א' כתב דאין מכריחין אותו. והנפ"מ בזה שראובן יורד לדין עם לוי ולא שמעון, שאם עשה ראובן שדה זו אפותיקי יכול ראובן לסלקו במעות, ועוד כששבחה הקרקע אינו גובה ממנו רק כפי חובו. משא"כ כשהלוקח שמעון יהיה בעל דין עם לוי אינו יכול לסלקו במעות, וגם גובה ממנו השבח אפי' יותר מחובו ואינו נותן ללוקח רק הוצאותיו בלבד להרבה פוסקים בסי' קט"ו סעיף ב' ברמ"א. סמ"ע ס"ק ב'.

ו. והיינו שבי"ד טוענין לו שהרי טוענין ללוקח. וכ"ש כשמכר באחריות, שיש לו הפסד ששמעון יחזור עליו. סמ"ע ס"ק ג'.

ז. אבל אם קיבל אחריות גם במתנה יש לו הפסד ויורד עמו לדין. סמ"ע ס"ק ד'.

ח. רמב"ם פ"ט ממכירה הלכה ב'. מב"ק ט' ע"ב.

אם נשתמש בה הלוקח כל שהוא אפי' רק דש"ט המצר שלה אינו יכול לחזור בו י' אלא עושה דין עם המערערים ואם הוציאוה מידו בדין חוזר על המוכר.

הגה: וכל זה בעירעור שלא נתברר עדיין לגמרי אלא שבי"ד רואין שיש אמתלא בדברי המערער כ' אבל אם יצא רק קול בעלמא אפי' לא נתקיים המקח לגמרי לא יכול הלוקח לבטל המקח. ואם חזר הלוקח מחמת ערעור אפילו אם נתבטל העירעור ל' נתבטל המקח.

הגה: היה עירעור שהמוכר חייב לבעלי חובות והמוכר אומר שיש לו שוברים שפרע חובותיו הוי עירעור ויכול הלוקח לחזור בו דאין צריך לקנות דבר ולשמור שוברו לעולם.

דף יד :

ח"מ סימן רכו סעיף ה

עין משפט א.ב.ג.

עין בסעיף הקודם

- ט.** פי' שהגביהו שזה תיקון השדה כך פירש רש"י בב"מ י"ד ע"ב ד"ה מכי, אבל הרא"ש שם ס"ל היינו הלך על המצר לראות אם השדה כמו שאמר המוכר. סמ"ע ס"ק י'.
- י.** כתב בכסף משנה שם דוקא דיש לו נכסים למוכר לשלם לו, אבל בלאו הכי יכול ג"כ לחזור שאומר לו שבנתיים תאכל המעות ולא יהיה לי ממה להפרע ממך.
- כ.** בדין זה חולקים הרמב"ם שם, והרא"ש בפ"א סי' ל"ח במציעא. דהרמב"ם ס"ל שדין זה אפי' בנתן כבר הלוקח המעות, והרא"ש ס"ל דוקא כשעדיין לא נתן המעות ואז אם לא נתברר העירעור אלא שבא אחד ואמר יש לי עדים ושטר הלוקח אינו חייב ליתן המעות אף שעשה קנין כבר, ואם נתברר העירעור כגון שהראה שטר בבי"ד אפי' שאינו מקויים אפי' דיש כבר אמצא אינו צריך ליתן המעות, אבל אם כבר נתן הדמים אפי' אם רואין בי"ד אמתלא גמורה יכול לומר לו המוכר תביא שטר שטרפיה ממך ע"פ דין ואשלם לך כסף, אם לא שהשטר כבר מקויים. ולפי' דברי הרמ"א תמוהים שכתב דבריו על דברי המחבר והרמב"ם שאיירי שכבר נתן המעות דבכה"ג אפי' נתברר העירעור בשטר שאינו מקויים אין הלוקח יכול לחזור בו עד שיקיים השטר. סמ"ע ס"ק י"א.
- ל.** ואם נתבטל העירעור קודם שיחזור, אין הלוקח יכול לחזור אם לא שטוען שצריך לשמור שוברו. סמ"ע ס"ק י"ב.

עין משפט ד.

ח"מ סימן שעג סעיף ב

ג. הפירות שאכל הלוקח בעודה בידו צריך לשלם אותם לנגזל^מ, ודינו בהם עם הגזלן כדינו של שבח, שאם לא ידע שהיתה גזולה גובה אותם מהגזלן מנכסים בני חורין, ואם ידע שהיתה גזולה אינו גובה מהם כלום^נ.

עין משפט ה.

ח"מ סימן שעג סעיף א

א. גזל שדה ומכרה והשביחה הלוקח, אם השבח יותר על ההוצאה, הלוקח נוטל ההוצאה מבעל השדה^ו, והקרן עם שאר השבח מהגזלן שמכרה לו^ז. את הקרן גובה מנכסים משועבדים^ח של הגזלן ושאר השבח מבני חורין.

הגה: וי"א דכשהלוקח נוטל ההוצאה מבעל השדה שהוא הנגזל, אפי' כעת השדה לא עדיפה מבשעה שגזלה הגזלן ממנו, כגון שהכסיפה הגזלן, אפ"ה נוטל ההוצאה מהנגזל^י, ויש חולקים בזה^ק.

א. ב. אם הכיר בה הלוקח שהיא גזולה כשלקחה אינו נוטל מהגזלן אלא

מ. כ"כ הרמב"ם שם הלכה ח', וכתב ה"ה שבבא זו קצת תמוה שאינו נראה כן מפירושו רש"י בגיטין מ"ח ע"ב, ומ"מ דברי הרמב"ם עיקר כדמוכח בב"ק צ"ו ע"א וכן פסקו התוס' שם דאע"ג דנחית לה בתורת גזלנות וכו', ודומה להדר בחצר חבירו שלא מדעתו, שנתבאר בסי' ס"ג סעיף ו'.

נ. מב"מ ע"ב ע"ב.

ס. רמב"ם בפ"ט מגזילה הלכה ו', וכתב ה"ה דהכי אסיקנא בפ"ק דב"מ ט"ו ע"ב, שהרי גם כשהיתה ביד הנגזל היה צריך להוציא הוצאה זו מכיסו. סמ"ע ס"ק א'.

ע. שהיו רגילין לכתוב אחריות עמליהון ושבחיהון, ואפי' לא כתב ככתוב דמי, כמו שנתבאר בסי' מ"ב. סמ"ע ס"ק ד'.

פ. פלוגתא דרב ושמואל בב"מ י"ד ע"ב, ופסק רבא הלכתא כרב שם בדף ט"ו ע"ב, וכ"כ בתוס' בדף י"ד ע"ב. ועיין בש"ך בס"ק ג' מה שהביא בשם הכלבו.

צ. נ"י בשם הר"ן שם במציעא. פי' שבשעה שהיתה ביד הגזלן הכסיפה ונגרעה ממה שהיתה בשעת הגזילה ואח"כ מכרה ללוקח זה, והשביחה הלוקח עד שחזרה כמו שהיתה בשעת הגזילה. סמ"ע ס"ק ב'.

ק. היש חולקין הביאו הנ"י בשם רש"י, וס"ל כיון דאם היה נשאר בידו של הנגזל לא היה צריך להוצאה זו, נמצא דהוצאה זו דין הוצאה היתירה על השבח יש לו עליו. סמ"ע ס"ק ג'.

הקרן בלבד^ר ומפסיד שאר השבח הנותר מעל ההוצאה.

אם היתה ההוצאה יתירה על השבח בין שהכיר בה שהיא גזולה כשלקחה בין לא הכיר בה אין לו מן ההוצאה אלא שיעור השבח בלבד^ש ונוטלו מבעל השדה, והקרן נוטל מהגזול מנכסים משועבדים.

הגה: וי"א דכיון שידע הלוקח שאינה של הגזול הפסיד אפי' ההוצאה, וי"א דאם קיבל אחריות בפירוש צריך הגזול ליתן כפי מה שקיבל עליו^ת, ויש חולקין.

הו"מ סימן קמו סעיף א

א. כשבא הבעל חוב לטרוף מהלוקח, אם כתב לו הלזה דאקנה טורף ג"כ השבח שהשביחה השדה^א, בין שבח מאליו כגון נתייקרה או עלו בו אילנות, בין שבח שהשביח מחמת ההוצאה, אלא שאם השביחה מאליה טורף כל השבח^ב, ואם השביחה ע"י הוצאה, טורף חצי

ר. כיון שידע הלוקח בשעה שלקחה דגזולה היתה לא נתן לו הדמים בשבילה בתורת מקח אלא כהלואה, ואם היה נוטל יותר ממה שנתן לו היה מחזי כריבית ע"כ אינו נוטל אלא הקרן בלבד. ש"ך ס"ק ד'.

ש. ואין בזה ריבית אף בהכיר בה דכיון שהוציא דמי ההוצאה נוסף על דמי הקרן לא מחזי כריבית במה שחוזר ולוקח כמה שהוציא וזו דעת הרי"ף והמחבר, אבל הי"א שהיא דעת הרא"ש ס"ל דגם בזה אינו נוטל בהכיר משום דמחזי כריבית. והש"ך בס"ק ז' כתב דהעיקר דההוצאה גובה מהנגזל וכן עיקר.

ת. טור בשם הרמ"ה ותשובת הרשב"א סי' אלף קנ"ה, וכ"כ הריב"ש בסי' ר"נ, וכתב הטור דלדעה זו בעינן שקיבל עליו בפירוש וקנו מידו ע"ז או יש לו קרקע, שאז אין בו מחזי כריבית מה שגובה בקרקע, דרק כשגובה מעות כעין שנתן לו דהו"ל כהלואה, אבל אם לא קיבל עליו אחריות של השבח בפירוש אע"פ שקיבל עליו אחריות של המכירה מחזי כריבית. סמ"ע ס"ק ו'.

א. משמואל במציעא ט"ו ע"א, וכ"כ הרא"ש שם בסי' ל"ט, והרמב"ם בפיי"ח ממלוה הלכה א' שאין סתמו כפירוש וצריך שכתב לו דאקנה.

וכתב הסמ"ע בס"ק א' דאין זה טעות סופר בלא כתב לו וכמ"ש בסי' קי"ב והוסיף דגם לשיטה זו דלא אמרינן ט"ס בלא כתב לו דאקנה, מ"מ א"צ דאקנה רק מהלוה למלוה, אבל בלוקח לענין השבח אנו אומרים כאילו כתב לו לבע"ח דאקנה לכו"ע. והש"ך בס"ק א' השיג עליו.

ב. כ"כ הרי"ף והרא"ש והרמב"ם שם והרשב"א כתב שאין כן דעת הגאונים. והטעם דבשבח דממילא גובה הבע"ח כל השבח שיכול הבע"ח לומר ללוקח אתה נכנסת בשעבודי לקנות, ואילו לא קנית היה נשבח מעצמו ביד הלוה והייתי גובה הכל בחובי, משא"כ בהשביח ע"י ההוצאה של הלוקח. סמ"ע ס"ק ב'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מהשבח א' אחר קיזוז ההוצאה ד'.

הגה: וכל זה בשבח ששבחו הנכסים בעוד שהמוכר חי, אבל אחרי מיתת המוכר ושבחו הנכסים אין לבע"ח בשבח כלום ונשאר כולו ללוקח ה'.

הגה: וי"א ו' שבכל ענין אינו גובה הבע"ח רק חצי מהשבח גם בהשביח בעודו חי המוכר.

הגה: וי"א ז' שאין בע"ח נותן ללוקח אפי' ההוצאה מאחר שהחוב שלו נגד הקרן והשבח.

ג. כתב ה"ה שם הטעם מפני שהוא כלוה מאחד ולוה מהשני ואח"כ קנה דיחלוקו, וכמפורש זה בפ' מי שמת קנ"ז ע"ב.

וברא"ש מובא דאם הקרקע שוה ק' זהובים והשבח עשרה זהובים, יקח הלוקח עשרה חלקי השבח, והמלוה חלק אחד.

וכתב עליו הב"י בדבריו תמוהין. ועיין הב"ח דיישב הרא"ש ע"פ ר"ח בסי' ק"ד סעיף י' שסובר דחולקין לפי המעות אבל הש"ך כתב דכיון שלא קימ"ל כר"ח לכן חולקין בשוה. ש"ך ס"ק ח'.

ד. טור בשם הרמב"ם ושכן הורו חכמים גדולים, שלא יגרע כוחו מיורד לשדה חבירו שלא ברשות שמבואר דינו בסי' שע"ה סעיף ג'.

ה. נ"י בפ"ק דמציעא.

והטעם שהרי לא זכה בו המלוה אלא משום דאנו רואים כאילו קנה המוכר את השבח לאחר שנשבח, והרי בשעה שנשבח לא היה קיים המוכר שנאמר שקנאו. סמ"ע ס"ק ז'.

והש"ך בס"ק ט"ז חלק על דין זה. ובבאר הגולה כתב כיון דמשום דאקנה אתינן עליה, מה שהשביח לאחר שמת המוכר לא קנאו המוכר מעולם כדי שישתעבד.

ו. טור בשם הרא"ש וה"ה בפכ"א ממלוה שם בשם כמה מהפוסקים. וכתב הרמ"א דכן נראה לו עיקר.

ומ"מ באפותיקי מפורש גובה כל השבח גם לי"א אלו כ"כ הש"ך בס"ק ד'. ועיין ברמ"א בסעיף ב'. ועיין בש"ך בס"ק ה' דהאריך להכריח דדעת הרבה פוסקים כהרמב"ם דשבח דממילא טורף הכל ואפי' בלא כתב לו דאקני.

ועוד הסיק זוכינו לדין ברור ששבח דמימלא כגון נתייקרה, וארעא אסקא שטרון וכל מה שנוטל בו הבכור פי שניים ולא נקרא ראוי לגביו, לא נקרא דבר שלא בא לעולם לגבי דאקנה, ובע"ח גובה כל השבח ההוא מן הלוקח כן נראה לענ"ד ברור כשמש ומקום הניחו לי מן השמים בזה עכ"ל.

ז. הרא"ש במציעא פ"א סי' ל"ח וכן דעת הרי"ף שם וכתב הש"ך בס"ק י' דכן עיקר. וכתבו הרי"ף והרא"ש והנ"י דלא דמי ליורד לשדה חבירו שלא ברשות דנוטל ההוצאה מבעל הקרקע, שהתם אדעתא דשקיל מבעל הקרקע הוא דהשביח אבל כאן לאו אדעתא דשקיל מבע"ח הוא שעשה, אלא על דעת שאם בע"ח יוציא אותה ממנו חוזר על המוכר, ואע"ג דהמוכר שדה ונמצאת שאינה שלו נוטל ההוצאה מהנגזל כמבואר בסי' שע"ג שאני כאן, דאילו הוציאם הנגזל מהמוכר עצמו היה מוכרח ליתן לו ההוצאה למוכר שהוא הגזלן

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

א. ב. אחר שהבע"ח טרף, חוזר הלוקח וגובה הקרן מנכסי המוכר ה', אפי' מהמשועבדים שמכר או נתן לאחר הזמן ט שמכר לו השדה, אבל השבח שטרף ממנו הבע"ח אינו גובה אותו מנכסי המוכר אלא מבני חורין'.

א. ג. כל פירות שאכל הלוקח אינם נטרפים ממנו כ', אבל כל הפירות

א"כ יש ענין של מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו, משא"כ כאן שהמוכר חייב לבע"ח כשיעור השבח וההוצאה אין הבע"ח חייב לתת לו הוצאותיו ע"כ. ועיין בנתיבות שהביא בשם הביאורים בס"ק ט' דמדינא חייב לתת לו הוצאותיו. ה. מבתרא קנ"ז ע"ב. כ"כ ה"ה שם.

ט. ומה שטרף מהלוקח ולא מצי אמר ליה לך אצל המאוחרין ממני, כתב ה"ה דמשכחת לה בלא כתב לו דאקנה למלוה ולא היה לו אלו המשועבדים המאוחרין בשעה שלוה, והיו לו בעת שמכר אלו ומפני כך לא נכנסו תחת אחריות המלוה ונכנסו תחת אחריות הלוקח. ש"ך ס"ק י"א ועיין שם מה שהביא משם הב"ח. ועיין בפעמוני זהב מש"כ עליו באריכות ובדברי היעב"ץ ורע"א בגיטין מ"ח ע"ב ובמה שנסתפק שם. והסמ"ע בס"ק ה' כתב עוד דמשכחת לה כגון שאלו המאוחרין נמצאים במדינה אחרת, ואין אומרים למלוה תוציא מאתיים להוצאת הדרך בשביל מנה, ולהניח אלו אע"פ שקדמו, וע"כ הלוקח אינו יכול לדחותו ללוקח זה שטרף ממנו המלוה בלך למאוחרין במדינה אחרת.

י. ממשנה גיטין מ"ח ע"ב. ומפורשת היא במציעא י"ד ע"ב. ומה שאין גובין השבח אלא מבני חורין כתב הש"ך בס"ק י"ד דמשמע בין שבח דמימלא בין שבח ע"י הוצאה ושניהם חוזר וגובה אותם מהמוכר, ואם לקחה בק' ונתייקרה לר' לא אומרים הרי לא נתן למוכר אלא ק' וגם לא עשה בה שום מעשה ולמה יטול ר' מהמוכר, וכן מוכח בהדיא ברא"ש במציעא שם בפ"ק ובמחבר בסי' קט"ז סעיף א'. ומה שחוזר על המוכר לגבות השבח רק מבני חורין משום תקנת העולם, שאין קול להשבח ולא ידעו הלקוחות להזהר מליקח כנגדו מהמוכר כ"כ הסמ"ע ס"ק ו'. והרמב"ם כתב הטעם לפי שאינו קצוב וכ"כ רש"י. והרי"ף והרא"ש כתבו מפני שאין כתוב השבח ואין לו דין שטר לגבותו ממשועבדים. ש"ך ס"ק ט"ו.

כ. רמב"ם פכ"א ממלוה הלכה ב' והוא ממציעא י"ד ע"ב שבח אין פרי לא, ע"ש. וכתב הסמ"ע ס"ק ח' דלא דוקא שאכל אלא כל שאינם מחוברים עוד לקרקע הרי הוא כאילו קדם וגבה, וקימ"ל לזה ולזה ואח"כ קנה אם הקדים אחד וגבה, מה שגבה גבה, כמ"ש בסי' ק"ד.

והש"ך בס"ק י"ז חלק דאין ענין קדם וגבה לכאן, שהרי אפי' עדיין מונחין שם אין בע"ח גובה מהם כל זמן שאינם מחוברים לקרקע אלא הטעם דתלושים יש להם דין מטלטלין ובע"ח אינו יכול לטרוף ממטלטלין שמכרם, וכן מוכח מדברי הרמב"ן והרא"ש, ומטעם זה גם אם הם מחוברים לקרקע אבל אינם צריכים לקרקע כתלושים הם ודינם כמטלטלין ואין גובה מהם. ולפי"ז אפי' קדם וגבה הבע"ח אותן פירות התלושים או העומדים ליתלש ואינם צריכים לקרקע מוצאין ממנו דהו"ל כמטלטלין שקנה הלוקח. וזה ברור.

המחזירים לקרקע אע"פ שאינם צריכים לקרקע ל כענבים שהגיעו להבצר, הרי בע"ח גובה מהם כמו שגובה מן השבח.

א. ד. אם רוצה הלוקח לסלק הבע"ח במעות יכול לסלקו בין מן השדה בין מהשבח^מ, אם לא שהלוה עשאה לו אפותיקי מפורש שאמר לו לא יהיה לך פרעון אלא מזו דאז אינו יכול לסלקו^נ.

עין משפט ו. אה"ע סימ צג סעיף כא

כא כו. אפי' התנה בפירוש הבעל לפני מיתתו שהאשה תיזון מהמטלטלין, אינה יכולה האשה לומר ליתומים שיניחו אותם בבי"ד^ס שמא יאבדו ולא יהיו לה מזונות, אלא היתומים נוטלים אותם^ע ומעלים לה מזונות. אבל בקרקע יכולה היא לעכבם שלא ימכרו, ואם מכרו^פ אינה מוציאה מהלקוחות.

הגה: כז. הקנה לה בקנין על המזונות שלאחר מיתתו ומת, מוציאה אף ממשועבדים, אבל מזונות שכותבים בסתמא בכתובה היינו דוקא בחייו, עד שיפרש בפירוש מזונות דלאחר מיתה.

ל. הרא"ש כתב דבעינן שיצטרפו קצת לקרקע דאל"כ הוי מטלטלין שקנאם הלוקח. סמ"ע ס"ק ט' וש"ך ס"ק י"ח.

מ. מאוקימתא בגמ' ט"ו ע"ב. ועיין בש"ך ס"ק כ' בשם בעל התרומות ובסי' ק"ד סעיף ג' וצ"ע.

נ. ואם המוכר רוצה לדון עם הבע"ח יכול לסלקו במעות כ"כ הרא"ש בפ"ק דמציעא ובטור בסי' רכ"ו סעיף א'. ש"ך ס"ק כ"א.

ס. ואם מכרו ניזונית מהדמים, אבל בחו"מ סי' ק"ז כתב הטור דאין צריך לשלם מן הדמים של המטלטלין, דאע"ג דדמים של קרקע משלמים מהם, היינו מטעם מזיק שיעבודו של חברו, משא"כ במטלטלין דאין עליהם שיעבוד רק מתקנת הגאונים, ובקרקע אם חייב מדין מזיק שיעבודו איכא מחלוקת הפוסקים, ויתכן דלהרמב"ם חייב, אבל אם התנה בפירוש שתזון ממטלטלין ומכרו לכו"ע ניזונית מהדמים, ועיין בח"מ ס"ק ל"ו.

ע. וזו תקנת הגאונים שנוטלת אף מן המטלטלין. ח"מ.

פ. ונחלקו הפוסקים אם ניזונית מאותם דמים ודעת השו"ע דניזונית, ועיין ב"ש ס"ק ל"ט.

אה"ע סימן קיב פעיף ז

ז. ח. היום שהכתובה נגבית גם ממטלטלין^ז, גם הבנות ניזונות מהם, ואינן ניזונות אלא מבני חורין^ק ולא מנכסים משועבדים, כגון שנתן האב במתנת בריא^ר, או שהבנים עצמם נתנו או משכנו או מכרו^ש מנכסי אביהן, הבנות אינן ניזונות מהם.

עין משפט ז.ז. חו"מ פעימן קטו פעיף א
עיינ לעיל עין משפט ה.

עין משפט ט. חו"מ סימן שעג פעיף א
עיינ לעיל עין משפט ה

עין משפט י. חו"מ סימן שעג פעיף ב
עיינ לעיל עין משפט ד

עין משפט כ. חו"מ סימן שעב פעיף א

א. א. גזל קרקע והפסידה בידו או שאכל פירותיה כשבעל השדה גובה מה שהפסיד הגזלן או דמי פירות שאכל, גובה מנכסים בני חורין^ח מפני שהיא כמלוה בע"פ.

אם עמד הגזלן בדין ונתחייב לשלם^א ואח"כ מכר, הנגזל גובה מנכסים

- ז. רמב"ם, טור ורי"ף.
- ק. ממשנה ק"א ע"א, וגיטין מ"ח ע"ב.
- ר. ויש חולקין דלבניו אף במתנת בריא לא מהני, ודינה כירושה וניזונות מהם, ח"מ.
- ש. ואם הבנות ניזונות מהדמים שקיבלו הבנים מהמכירה אם ישנם עדיין, עיין בסי' צ"ג סעיף כ"א.
- ת. מב"מ ד' ע"ב, כאוקימתא דרבא אברייתא, ודוקא הפסידה בידו אבל הפסד דממילא אין עליו לשלמו כיון דקרקע אינה נגזלת.
- וכתב בסמ"ע ס"ק ב' הגם שכל גזלן מחוייב לשלם כל מה שהפסיד והוי כמלוה הכתובה בתורה, מ"מ אינו גובה ממשועבדים כיון שאין לו קול כמה הפסיד וכמה פירות אכל, אע"פ שגזילת הקרקע בעצמה יש לה קול, מ"מ הפסד פירותיה אין לו קול והוי כמלוה בע"פ.
- א. דמעשה בי"ד יש לו קול. סמ"ע ס"ק ג'. כמ"ש בסי' ל"ט וסי' ס"א. מב"מ ט"ו ע"ב, ומה שגובה ממשועבדים הוא דוקא שהוא בענין שאין הגזלן יכול לומר פרעתי, דאל"כ

המשועבדים שמכר.

עמד בדין על הפסד של קרקע אחד או על אכילת פירותיה שגזלה ממנו ונתחייב, אינו מועיל לקרקע השניה **ב** לטרוף ממשעבדי.

אינו גובה ממשועבדים, וכמו שכתב הש"ך בסי' ע"ט ס"ק ל', ואפי' גזל בעדים קימ"ל דאין צריך להחזיר לו בעדים כמו בסוף סימן שס"א. ש"ך ס"ק א'.
ב. גם זה שם בגמ'.